

pro nárok provisionisty na deputátní uhlí aspoň 5letá nepřerušena hornická práce v revíru, při čemž se nebere zřetel na přerušení, netrvajícím déle než 3 měsíce. (Vhrs 25. X. 1933, č. 141/33.)

(55) Podle odd. IV. bod 7 ostravské kolektivní smlouvy nepřetrhuje se délka pracovního poměru, směrdatná pro nárok na deputátní uhlí, pouze nemocí, vojenskou službou neb nezaviněnou, nejdéle tříměsíční nezaměstnaností v hornictví. (Vhrs 17. V. 1933, č. 95/33. Nazdar 120/VII.)

(56) Trvalou a úplnou neschopností k práci podle oddílu IV. bodu 8 odst. 2 kolektivní smlouvy pro revír ostravský sluší rozuměti trvalou a úplnou neschopnost ke každé práci. (Vhrs 29. III. 1933, č. 82/33. Nazdar 78/VII.)

(57) Kolektivní smlouva (Falknovsko) nevylučuje z nároku na deputátní uhlí horníky, v čase sjednání smlouvy již provisionované. — Rozsudkem lze přiznati deputátní uhlí již k vydání způsobilé, nikoliv ale vydávání uhlí pro čas budoucí, neboť kromě výživného může býti strana odsouzena jen k plnění, jehož dospělost nastala v čase vynesení rozsudku. (Vhrs čís. 88/33. Nazdar 159/VII.)

(58) Odstavci V. mzdové úmluvy falknovské z 1. února 1930 dlužno rozuměti tak, že zásadně náleží horníkovi deputátní uhlí z dolu, na němž je zaměstnán. — Je-li mu přikázáno uhlí z jiného dolu, má nárok na případný doplatek vyššího dovozného. — Souhlas horníkův s přikázáním deputátního uhlí ze vzdálenějšího dolu nelze vykládati v tom smyslu, že se horník nároku na doplacení vyššího dovozného mlčky vzdal. (Vhrs 31. V. 1933, č. 101/33. Nazdar 113/VII.)

(59) Provisionovaný horník nepozbývá nároku na deputátní uhlí (kolektivní smlouva falknovská) ani tehdy, byl-li provisionován před sjednáním kolektivní smlouvy a pakli v čase sjednání smlouvy nebyly dány všechny pro nárok na deputátní uhlí stanovené podmínky. — V podobném případě vzniká právní nárok na deputátní uhlí ovšem teprve od splnění smluvních podmínek, pro nárok na deputátní uhlí stanovených. (Vhrs 13. XII. 1933, č. 163/33. Nazdar 6/VIII.)

JAROMÍR HLAVÁČEK:

Nová ustanovení o závaznosti kolektivních smluv.

Právní úprava kolektivních smluv nepřekročila dosud v našem státě speciální úpravu pracovního práva jednotlivých zaměstnaneckých kategorií. Jestliže zákon o obchodních pomocnících č. 20 ř. z. z roku 1910 stanovil v § 6, odst. 2., že za úmluvu platí, náležejí-li smlouvu uzavírající strany sdružením zaměstnavatelů a zaměstnanců, kolektivní smlouva mezi těmito sdruženými uzavřená, pokud nebyly sjednány odchylné ujednávky, šlo o kodifikaci praxe, která se touto zásadou řídila. Československá praxe toto ustanovení přejala, i když se původně od něho odchýlila a přidržuje se nyní konstantně právního názoru, vyjádřeného v rozhodnutí nejvyššího soudu, Váž. obč. č. 5479.

§ 114b) živnostenského řádu měl ustanovení obdobné. (»Jestliže majitelé živností do společenstva náležející ve směru tom ne-

(60) Dělníka rozvedeného, nikoli však rozlučeného, považovati nutno za ženatého. — Jestliže ženatý dělník, třeba rozvedený a se svojí manželkou nežijící, vede vlastní domácnost, má podle bodu 1 odd. IV. ostravské kolektivní smlouvy nárok na deputátní uhlí. (Vhrs 3. V. 1933, č. 66/33. Nazdar 101/VII.)

C. Závodní rady.

(61) Odepře-li závodní správa provéstí usnesení závodní rady (§ 13 zák. č. 144/20), běží 14denní odvolací lhůta k revírní radě ode dne, kdy závodní správa odepřela usnesení závodní rady provéstí. (Vhrs 17. V. 1933, č. 97/33. Nazdar 128/VII.)

(62) Podle § 8 nař. č. 434/1920, provádějícího zák. č. 144/20, nahradí podnikatel členům závodní rady nevyhnutelně ušlý výdělek následkem pravidelných občasných prohlídek zařízení doložných i povrchových nebo účasti při úředních jednáních, a výši této náhrady stanoví revírní rada. (Vhrs 28. VI. 1933, č. 106/33 a 107/33.)

(63) Při sporu o to, jsou-li určité závodní domy dělnickou kolonií a dobročinným zařízením ve smyslu nař. č. 434/20 a přísluší-li závodní radě účast při přidělu bytů v domech těch ve smyslu § 2 čís. 7 zák. č. 144/20 a § 2 čís. 7 nař. č. 434/20, musí závodní rada prokázati, že objekty byly všeobecně prospěšným účelům zaměstnanců věnovány, nebo že těm účelům stále slouží. (Vhrs 3. V. 1933, č. 70/33. Nazdar 107/VII.)

(64) Také zprostředkovací činnost rady zřízencecké, jak z ustanovení § 2 lit. e) a f) zák. č. 170/24 jde, je do té míry závazná (obligatorní), že zřízenec musí se, dříve než se může ve sporu platovém dovolávati rozhodnutí hornického rozhodčího soudu, obrátiti na radu zřízence, aby mezi ním a závodní správou, vztažně podnikatelem, ve sporné záležitosti zprostředkovala. Teprve podle výsledku této činnosti může pak zřízenec ve lhůtě, stanovené v § 2 lit. f), rozhodně v § 6 zák. č. 170/1924, podati žalobu k hornickému rozhodčímu soudu. (Vhrs 28. VI. 1933, č. 111/33. Nazdar 167.)

ujednali se svými pomocníky smlouvou nebo pracovním řádem nic odchýlného, zmíněná ustanovení mají pro strany platnost právně závaznou a vylučují potud platnost předpisů § 77.c)

Republikánské zákonodárství co do některých skupin zaměstnaneckých učinilo změnu ve prospěch zásady závaznosti kolektivní smlouvy.

Zákony o stavebním ruchu uplatnily tuto zásadu ohledně osob zaměstnaných v podnicích tomuto zákonu podléhajících. Zák. č. 45/1928 stanoví v § 24, že »Smír nebo nález rozhodčího soudu mzdového nahrazuje nebo doplňuje kolektivní smlouvu a zavazuje všechny zúčastněné zaměstnavatele a zaměstnance, nebyly-li zvláště smlouveny odlišné podmínky, pro ně příznivější.« Mohou tedy býti sjednány odchýlné úmlu-

vy jen, jsou-li pro zaměstnance příznivější.

Zákon o sociálním pojištění v § 142 stanovil zásadu závaznosti kolektivní smlouvy takto: »Sjedná-li Ústřední sociální pojišťovna nebo příslušný svaz nemocenských pojišťoven s organizací lékařskou smlouvu o zajištění lékařské služby pro celý obvod působnosti organizace lékařské nebo pro část obvodu, je tato smlouva závazna pro nemocenské pojišťovny a členy lékařské organizace tohoto obvodu, konající službu nemocenských lékařů.« Podobné smlouvy mohou být sjednány s organizací porodních asistentek.

Zásadu závaznosti kolektivní smlouvy provedl dále zákon z 12. prosince 1919, č. 29 Sb. z. a n. ex 1920, o úpravě pracovních a mzdových poměrů domácí práce v §§ 20 a 21:

§ 20.

Úmluvy stran sjednané před vydáním řádu domácí práce pozbývají platnosti, pokud jsou se řádem v rozporu, vyjmaje tarifní smlouvy (§ 21).

§ 21.

(1) Ujedná-li sdružení zaměstnavatelů a sdružení zaměstnanců výrobních odvětví domácí práce, pro něž byly zřízeny ústřední komise, mzdy dělníků, ceny odváděného zboží a jiné pracovní a dodávkové podmínky (v tarifní smlouvě), platí ustanovení tarifní smlouvy o vzájemných plněních stran za součást každé smlouvy, která byla ujednána mezi

příslušníky sdružení, zúčastněných na tarifní smlouvě.

(2) Ustanovení takové tarifní smlouvy platí pro zúčastněné strany také tehdy, jsou-li v rozporu s ustanoveními dosud platného řádu. Každá smluvní strana může však po vydání řádu, odporujícího hromadné smlouvě, vypovědět tuto na 6 neděl bez ohledu na jinak smlouvenou dobu její platnosti.

Pro domovníky ustanovil § 18 zákona ze dne 30. ledna 1920, č. 82 Sb. z. a n., kterým se upravují právní poměry domovníků, že »kolektivní smlouvy, ujednané v rámci tohoto zákona mezi organizacemi majitelů domů a mezi organizacemi domovníků, jsou závazny pro obě strany, náležejí-li navzájem k organizacím, které ujednaly smlouvu«. Výše odměny pro domovníka (§ 9), byla-li stanovena v kolektivních smlouvách, učiněných mezi organizacemi vlastníků domů a organizacemi domovníků, jest závazna v obvodu, pro který byla smlouva učiněna.

K těmto předpisům řadí se nařízení ministra s plnou mocou pro správu Slovenska (nař. č. 19/1920, Úřední noviny č. 617 ex 1920, nař. č. 64/1920, Úřední noviny čís. 35/1920, nař. č. 75/1920, Úřední noviny č. 40 ex 1920, nař. čís. 3/1923, Úřední noviny čís. 59/1923).

Přes tyto speciální předpisy dosud úprava kolektivních smluv nepřekročila, tím spíše také pokud jde o závaznost těchto smluv. (Pokračování.)

Dr. FRANTIŠEK KRAUS:

Pracovní právo ve „Slovníku veřejného práva československého“.

V sešitě XXXII. »Slovníku veřejného práva československého« věnována jest řada hesel pracovnímu právu; význam a důležitost, jichž si toto monumentální dílo vydobylo v naší literatuře veřejného práva, zavazuje k tomu, aby i v tomto časopise věnována byla těmto heslům patřičná pozornost. Jest proto předem vytknouti, že právní oblasti pracovního práva dostalo se — jak možno říci — toho štěstí u nás, že je to sám první prezident nejvyššího správního soudu dr. Emil Hácha, který pokládá tuto sféru právní vědy za sféru svého zvláštního vědeckého zájmu. To se již projevilo vynikající měrou při zpracování hesla o koaličním právu zaměstnanců, neboť již toto heslo patří svojí vysokou vědeckou úrovní a bohatostí plodných podnětů nejen mezi nejlepší, ale i mezi nejmoderněji vypracovaná hesla »Slovníku veřejného práva«. V hesle tom totiž nejenže jeho autor zevrubně se vypořádal s právníkou literaturou německou a samozřejmě i s naší, nýbrž přihlédl i k stavu práva sovětského, což je v našich poměrech výjimkou stejně vzácnou jako úctyhodnou. Nadto neomezil se pouze na právní rozbor této otázky, nýbrž přihlédl i velmi hluboce k samé sociální podstatě koaličního práva, zachytiv tak důležitý

sociální charakter koaličního práva, který z tohoto práva tvoří spojovací článek mezi starým odumírajícím systémem sociálním a novým společenským řádem. Stejně tak ve svrchu zmíněném sešitu »Slovníku« na prvním místě co do hodnoty jest položiti heslo »Pracovní právo«, zpracované týměž autorem. Lze říci, že v pojmoslovném úvodu tohoto hesla zde po prvé u nás byla věnována bližší pozornost pojmovému vymezení této právní oblasti. Hácha zde poukazuje nejprve na úsilí říšskoněmecké vědy, mající svou oporu již v ústavním předpisu čl. 157. Výmarské ústavy, podle něhož má říše vytvořiti jednotné pracovní právo. Za nejběžnější pokládá pak Hácha vymezení pojmu toho pocházející od Waltra Kaskela, který pracovní právo definuje jakožto zvláštní právo (»Sonderrecht«) všech stavů, které z povolání konají práci námezdní (»Lohnarbeit«) na základě smluv pracovních. Předmětem tohoto práva jest pak podle Kaskela úprava právního postavení zaměstnance ve všech třech myslitelných vztazích, to jest jednak ve vztahu k zaměstnavateli, jednak ke spoluzaměstnančům téhož závodu i téhož pracovního odboru a konečně ve vztahu ke státu, jenž učinil svým úkolem pracovní sílu